

Mexický zpravodaj 3

Občas m napadá myšlenka, jaké by to bylo, kdyby se obyvatelé eských zemí na as p esunuli do Mexika, a musím íct, že m ta p edstava docela baví. Co by d lali, jak by reagovali v novém prost edí, na nové i dost nezvyklé situace a podn ty, zda by vytvo ili vlastní enklávu, takové eské ghetto, nebo by zkrátka splynuli s místními bez v tších problém , a snad nejzásadn jší otázka, zda by to n jak prom nilo a obohatilo naši národní náaturu.

S jistotou lze tvrdit, že Mexi ané by nikdy nezvolili prezidentem Miloše Zemana, d vod je prostý, i když pro našince možná trochu nepochopitelný, protože ani ten nejnuzn jší Mexi an i drsný kriminálník by zkrátka nezvolil lov ka, který mluví vulgárn , chová se hulvátsky a uráží druhé. Na tohle jsou místní obzvláš hákliví, vzájemná úcta a slušnost - ala Mexiko - je striktn vyžadována. Je to sice p ekvapivé a p íjemné, ale také se to stává do jisté míry zhoubným a náležit zneužívaným zvykem ze strany místních. Práv kv li t mto spole enským požadavk m totiž vznikají dost zvláštní situace, jelikož Mexi an zkrátka neumí íct ne, protože je to p ece neslušné a spole ensky nep íjatelné.

Náš kamarád z uruguayské ambasády nedávno pot eboval vymalovat ú ad p ed státní recepcí. Byl si pln v dom místního tempa, p ece jen je sám latino, a tak za al s celou akcí dva m síce p edem se zdánliv dostate nou rezervou. Zpo átku šlo vše až p ekvapiv hladce, pozval si firmu a ta mu po obhlídce budovy a ujasn ní barevnosti sd lila, že následující den se na malování vrhnou. Následujícího dne si celý nedo kavý ve dv hodiny odpoledne íkal, že to už je p ece jen trochu moc, a jal se telefonovat firm . Ale ouha, nemohl se dovolat a situace se opakovala i další dny. Po týdnu se kone n dovolal, ale bylo mu sd leno, že ten den to již nezvládnou, protože zrovna pracují mimo m sto v úpln jiném stát , ale že p íjdou následujícího dne. Nakonec tohle nahán ní trvalo tak dlouho, že recepcce prob hla mimo ambasádu a vymalováno, pochopiteln zcela jinými barvami, bylo po t ech m sících, což bylo i pro latinoameri ana se zkušenostmi z Argentiny, Uruguaye a Brazílie hodn silné kafe. P ítom místní nejsou „nemaka enka“, jak by si n kdo mohl myslet. Každé ráno v naší bohaté tvrti pe liv š rují p ed domy, dokonce chodníky pravideln umývají! Sice po mexicku – co je mokré to je ísté – ale p ece, a to i vodou se saponátem...

Až do odvolání není hotovost (v obou bankomatech, široko daleko jediná). Jak typické.

Dokonce pokud pracovníci docházejí na příslušné pracoviště, není úspěch zaručen. Přikladem může být rekonstrukce našeho výtahu. Oprava byla plánována velkoryse na tři měsíce. Od prvního dne pracovníci poctivě docházeli na šichtu, pravidelně vcházeli do odpojeného výtahu, do strojovny a vydatně poslouchali rádio. Podle mého subjektivního pozorování za celou práci přesně v den plánovaného předání díla. V ten den zmizelo oznámení, že výtah bude za tři měsíce opraven a od toho dne se pravidelně po pěti až deseti dnech objevilo oznámení, sdělující nové nepřesně ekávané datum dokončení, které mělo ovšem jednu vadu, že zpravidla již v den vyvěšení nebylo aktuální. Nakonec se oprava protáhla o další dva měsíce. Na druhou stranu všichni místní s takovým přehledem pořítili a nijak se tím nenechali rozhodit, jen pár starších lidí se zpravidla již před začátkem této operace, pro jistotu odstěhovali z domu a opilec z posledního patra si občas odpočinul před nárojným výstupem přímo na klasicky dosti úzkém schodišti a s typicky mexickým hrdým odmítáním pomoci. Už předpokládalo, že nebylo v těchto podmínkách jednoduché, natož předpokládat, že se dvěma dítmi a koťátkem.

Odhadnout časový horizont cokoliv je tu - v zemi, kde ne náhodou je nejvšednějším hitem Despacito (pomalu k vám) - oříšek. Pokud někoho chcete pozvat na devátou ve věrku sobě domů, musíte mu říct, aby přišel na sedmou - dvouhodinové zpoždění se bere jako slušná norma.

Nedávno jsem vyrazil na nákup domácích umyvadel, která si chceme přivést domů, jako vzpomínku na Mexiko. Na internetu jsem si zjistil, že kromě 500 km vzdáleného města, kde vyrábí z mědi, na co si vzpomenete, je možné taková umyvadla buď objednat přes internet od výrobce, anebo - pokud chcete výrobek raději vidět - v kamenném obchodě 15 km od našeho bytu. Tak jsem v sobotu, dobře naladěný, doma nechal kluky s Terezou a sám jsem vyrazil s patřičným obnosem na nákupy. Po cestě mi vše vycházelo, nikde jsem nebloudil - to je v místní nepřehledné, špatně značené a doslova před očima se proměňující silniční jednosmírkové džungli vždy velký úspěch - a tak jsem s uspokojením po krátké - hodinové - cestě vešel vítězně do obchodu. Okolo byla záplava umyvadel, což mě utvrdilo v tom, že jsem správně. Hned jsem se optal prodáváče v evidentně rodinném podniku, zda mají odměňovaná umyvadla. Po chvíli hledání mi ukázali jedno umyvadlo, prý poslední, nesplňující moje představy. Neváhal jsem a chtěl jsem zjistit, kdy bude příslušné zboží k dispozici, a tak jsem se zeptal, v jakém časovém rámci jej budou mít, zda v horizontu... Již jsem nedočkavě otázku, pán mě přerušil a suše mi sdělil, že přivezou tohle zboží v horizontu dvou, tří let, a že nemají žádný pevný termín. Odcházel jsem v naprostém údivu, jak může rodinná firma takto přicházet o zákazníky, nalákané facebookovým profilem.

V jednání s místními je vždy přítomno jakési tajemno, je zatím takový ten magický realismus, o kterém jsme se učili v literatuře. Lovíte si ani u banálních věcí často není jistý, zda je to „mission impossible“ nebo jak to nakonec dopadne. Středoevropan supí nad mexickou do nebe volající nekompetentností, neschopností a omezeností, ale vlastně nemůžete ani hlesnout, protože kritizovat je také proti společenským konvencím. Přesto, pokud za tím nejsou vyšší zájmy, nesmyslnost legislativy a korupce - a to je tu často - tak vše nakonec vždy nějak dopadne, což zase v pedantské ČR není pravidlem. Pochopitelně se musíte vybavit náležitou trpělivostí, například česká kamarádka s mexickým manželem již pět let zapisují koupi nemovitosti do katastru nemovitostí. Navíc je tady každý úspěch vždy s přívlastkem, jak by měli vinaři.

Přiklady přikladem jsou doporučení místních, kteří vás nikdy neodmítnou, ale zároveň zpravidla vůbec neví, kde se příslušné místo či cokoliv nachází, a tak vám s úsměvem a jistotou poradí nějakým směrem, aby vám v zápatí někdo další, třeba i policista, řekl naprosto odlišnou informaci a přitom je téměř jisté, že ani jedna informace není správná, ale to pro místní, jak se mi tak jeví, není tak příliš podstatné, nebo všechny cesty vedou do říma a podstatné je pomoci potřebným lidem a tak přece jen. Jednou jsme vyrazili na výlet

k vodopád m nedaleko m ste ka, kam každý rok p ilétají malí motýlci monarchové ze Spojených stát a Kanady, aby tam ve t ítisícových kopcích p ezimovali a pak zase ty i generace let li zp t. Hned na za átku cesty k vodopádu nemohly chyb t stánky se suvenýry, ale hlavn s jídlem. U stánk viditelných od silnice byla i mapa, na níž byly vyzna eny r zné cesty, místo se stánky, ale to nejd ležit jší, tedy vodopád sám, tam jaksi zapomn li vyzna it. Zkrátka o tom, že tam vodopády jsou, a že se tam n jakou cestou dostanete, není t eba pochybovat, protože to je p ece jasné, stejn jako se nepochybuje o neposkvrn ném po etí Panny Marie. Mimochodem Po etí (Concepción) je tu velmi ástým ženským k estním jménem, stejn jako Nanebevstoupení (Asunción).

Mexí an m je naše pot eba hranic, mantinel , jasných informací zcela cizí. Sta í oby ejná rodinná oslava i t eba svatba. Na b žnou mexickou m stkou svatbu se zve okolo dvou, t í stovek lidí, trochu v tší svatba je tak pro p t set lidí a skute n velká svatba to už je tak kolem osmi set až tisíce host (vesnické svatby fungují postaru – zve se pochopiteln celá vesnice). Snoubenci ovšem do poslední chvíle netuší, kolik host bude nakonec na svatb , protože p irozen nikdo jim ne ekne, že se svatby nezú astní, by by už v d l, že je t eba na dovolené v Acapulcu, protože je to p ece neslušné. Navíc pozvání neplatí jen pro pozvané, ale také pro jejich p átele a p íbuzné, které si oni p ívedou s sebou. Být v této situaci b žný St edoevropan, asi by jej stihnul infarkt a tady to všichni berou s ledovým klidem jako normu. P ítom nejde o to, že by si to tu n jak uleh ovali, naopak. Opulentnost místních svateb nemá v echách obdoby. Taková b žná st edostavovská svatba je vskutku ohromující událost za miliony, které si ásto neváhají vyp j it. Ale ani chudí lidé nepo ádají „lowcostové“ svatby a oslavy. Ukázat se a potvzovat tak est rodiny je další d ležitý spole enský imperativ.

Vojenská policie hlídá a nakupuje.

Místní náuru pesn dokreslují mexické kreslené seriály, které se od zbytku televizní produkce výrazn liší, protože celý p íb h je protkaný fiestami. Takže pokaždé když n jakého hrdinu napadne geniální myšlenka, n co se mu poda í, i kone n dosáhne n jakého cíle, je to správný okamžik a p íležitost pro fiestu. V ten moment za ne hrát muzika a všichni za nou tancovat. Snad jsem tu ješt nevid l po ad, kde by m li moderáto i jen vážné a seriózní výrazy, tady se po ád všichni sm jí a neustále se r zn objímají, i jinak vyjad ují radost a družnost.

Smyslem života je zkrátka užít si jej te a tady v rámci možností, které mám, by jsem nejchudší kostelní myš, a ne se po „ esku“ trápit a st žovat si. P ítom p íležitost ke stížnostem mají víc než dost. Sta í jen stále se zhoršující bezpe nostní situace. Pouze co do po tu násiln zabitých ili zavražd ných drží Mexiko stabilní druhou p í ku na sv t , hned za válkou zmítanou Sýrií, kdy za sebou daleko nechává zem jako Afganistán nebo Irák. Zrovna minulý týden tu v aut p epadli Belgického velvyslance na rušné a výstavní t íd v centru. Podobn p epadli na podzim i zástupce našeho velvyslance s rodinou, kdy na k ížovatce na ervené p ístoupili k autu hoši se zbran mi... eského velvyslance po takovém p epadení v centru m sta p ed dv ma lety vybavili obr ákem. Nedávno nám jeden náš eský kamarád – editel pobo ky eské firmy v Mexiku – volal, že na jeho ulici vyst íleli restauraci (kde jsme s ním dokonce byli) a na p eživšího provozního si po íhali tamtéž o t i dny pozd ji. P íb hy podobného ražení slyšíme po ád. Navíc jsem s nimi i asto sami konfrontování, jen v p edminulém roce se ty íkrát v noci vloupal jeden blázen na ambasádu všem bezpe nostním prvkm navzdory. Správce eské ambasády p epadli na mém oblíbeném tržišti s noži. Slovenského idi e unesli, když vystoupil z ambasádního auta a chystal se metrem dom , pak ho celou noc mu ili, a když zjistili, že nic nemá tak ho vyhodili v lese za m stem. V podstat už všichni z ambasády byli n kdy p epadení i okradení. Nap íklad Acapulco je nejnebezpe n jší m sto na celém kontinentu (ješt p ed m sty jako je San Pedro Sula v Hondurasu a San Salvador) a p esto tam jezdí na dovolenou dvakrát více Mexi an než do p edraženého Cancúnu.

Mizení i únosy lidí jsou tu na denním po ádku. Obvyklá výše výkupného je n co málo p es t i miliony korun, bandité jdou samoz ejm na jistotu, mají své lidi v bankách u policie, ve vlád ... Titulní strana bulvárních novin se neobejde bez prost elené hlavy nebo jiného podobného výjevu (nahotinky tu budete hledat marn). Sledovat místní zprávy mi n kdy p ípadá skoro jako n jaká tragikomedie. Vzpomínám na jednu reportáž, kdy bezpe nostní kamery zachytily skupinku chlápkk poklidn si hrajících fotbal v ned lním horkém odpolední. Tu kolem nich prošla dvojice sportovn od ných muž , fotbalisté rázem odhazují sportovní svršky a vytahují zbran nejzn jší velikosti a kalibru... A pak následuje po ad, kde b hají sle ny v proklat úsporných bikinách i jiném podobn odhalujícím úboru a provádí r zné „zábavné“ sout že spole n s chlapeckou suitou, které zpravidla vrcholí n ím podobn zábavným jako je líbací sout ž.

Krom bezpe nosti mají Mexi ané jist i tisíce jiných d vod pro by mohli být nespokojení od rozsáhlé a všudyp ítomné korupce, rozkrádání ve ejného majetku - jen v minulém roce ukradl guvernér státu Veracruz celý ro ní státní rozpo et, cca bilion korun. Zkrátka p íšel do banky a celý rozpo et vybral na p epážce v hotovosti (pro up esn ní nejvyšší nominální hodnota je tisíc pesos, cca 1 200 K) a pak s nimi odjel p es hranice do Guatemaly. Díky tomu nebylo v celém stát na u ítele, policisty - rok nebylo na nic. Jeho p íkladu poté následovalo n kolik dalších guvernér ... Problémem je neut šený stav ve ejného školství, zdravotnictví, sociálních služeb, extrémní chudoba poloviny populace, naprostá izolace a vylou enost celých oblastí a spousta dalších.

Venkovský „vozový park“ v místech, kam ještě p ijedou n jací turisté a tedy i peníze.

Navzdory tomu všemu Mexi ané pravidelně obsazují p ední sv tové p í ky (obvykle první) nejen v obezit , ale také ve spokojenosti, což jde možná trochu ruku v ruce. Nejen láska prochází žaludkem, ale možná i ta spokojenost. Ostatn první o em se s vámi budou Mexi ané bavit je jídlo a pokud jedete na n jaké místo, v bec vám ne eknou jaké je tam mo e, p íroda, památky, nebo zkrátka n co, ale zpravidla vás obsáhle zpraví o místních specialitách. Když hledám na internetu tipy na výlet nebo t eba na koupališt , tak pokud je to místo pro místní, kam turisté nejedí, tak jídlo je to jediné, o em se to í všechny recenze. Takže se do tete o kvalit , nabídce a cen jídla úpln všechno, ale o koupališti se nedovíte v bec nic. Ono ostatn pro Mexi ana znamená pobyt v p írod celodenní grilování provázené kontinuální konzumací n kde v horách v náležit upraveném areálu, kde krom provozování obžerství máte možnost p írodní projíž ky na koni po celém, obvykle dosti rozlehlém grilovacím areálu. Prostor pro vycházky tu není, ony nejsou ani moc cesty v lese, protože kdo by tam proboha co pohledával, když tam nemusí.

Je tu ještě jedna podle mého soudu d ležitá poznámka k oné p edstav o p esazení obyvatel eské kotliny do Mexika a totiž naprostá netolerance v í kou ení a hlavn naprostý a striktn vyžadovaný zákaz konzumace alkoholu a mo ení na ve ejnosti. Jeho porušení vám vynese celodenní pobyt v „chládku“, p ípadn tu nou pokutu. Ne že by Mexi ané byli abstinenty, to rozhodn ne, ale na ulici nepotkáváte vrávoravé postavy a to ani v noci. Pravda opilý Mexi an zpravidla jezdí autem. V p ípad silní ní kontroly je to dokonce tak d mysln za ízeno, že bu p ed policejním zátarasem í za ním stojí dobrovolníci, kte í za vás za n jakých 600 K zátaras projedou, nebo si místo vás p jdou sednout do v zení.

Tak nevím, jak by nakonec dopadli Středoevropani po takovém pobytku v Mexiku, zda by konečně přestali s neustálým stěžováním si, ukádkou a jakýmsi pocitem méněcennosti a přitom i povýšenosti. Určitě by nám Mexiko od toho trochu pomohlo. Stoprocentně by přispělo i místní podnebí. Přemýšlím, ale jasno mi v tom není, i když v tšínách, co tu žije delší dobu, si po návratu z domova stěžuje na onu českou depresi, tak to tu asi přece jen bude nakažlivé a přetrvává to i tu naši národu.

U kaple smíšené v Acapulcu.